

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

De Sacramentis

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1650

Cap. 7. Quodnam sit obiectum in quod tandem resoluitur intentio ministri;
Vbi multa ad vitandum circulum. An sufficiat intentio virtualis, &
qu[am]enam hæc sit; an pendeat à voluntate, an à solo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38948

De Sacramen. Cap. VI. 147.
Sacramentum inualidum; at-
que adeò compensaturæ om-
nem illum gradum securi-
tatis qui oriretur ex licita ite-
ratione.

C A P V T. VII.

*Quodnam sit obiectum in quod
tandem resolvitur intentio
ministri, ubi multa ad vitan-
dum circulum. An sufficiat
intentio virtualis, & que
nam hæc sit an pendeat volū-
tate, an à solo appetitu infe-
riore.*

97 **C**ertum est ex Con-
cilijs, sufficere in-
tentionem faciendi quod facit
Ecclesia; sed hæc rursus est

G 2 ex.

explicanda : Nam Ecclesia est multitudo fidelium; quocirca *facere quod facit Ecclesia, est, velle conformare intentionē, cū intentione quam habent commu- niter fideles, quaecumque hæc sit.* Hæc autem intentio requisita non potest esse de conficiendo Sacramento, vel de danda gratia; quia minister etiam hæreticus, adeoque non habens talem existimationem, ac voluntatem, validè ministrat. Explicatur hæc voluntas per hoc quod est, *velle facere talem actionem nomine Christi, valeat quantum valere potest.* Sed hoc ipsum non caret difficultate subtili, quamquam non speciali huic materiæ de Sacramētis. Quid enim est ex parte obiecti, *velle*
age-

agere nomine alterius?

98 Ratio difficultaris est, quoniam in his voluntatibus videtur inevitabilis circulus. Nam mandans dat facultatem procuratori obligandi mandantem per eas actiones factas non quomodocumque, sed factas nomine ipsius mandantis, hoc est dependenter ab hac ipsa voluntate, & facultate mandantis. Adeoque hæc voluntas mandantis videtur tandem resolvi non posse in obiectum aliquod fundamentale à se contradistinctum (quod est essentialiter omni volitioni creatæ, & non per se subsistenti) sed reflecti merè in se ipsam per circulum inexplicabilem. Omittimus varias solutiones, quarum

singulas impugnare facillimum, omnes infinitum, quò enim singulæ imbecilliores, eò vniuersæ apud speculantes magis variæ sunt, atque adeò plures.

99 In hac re censemus ita probabiliter philosophandum. Omne prædicatum essentialè relatiuum fundatur in aliquo prædicato absoluto. Non enim intelligibile est rem aliquam constitui primariò per relationem; ut aduertit Aristoteles 14. *metaph.* Quippe quoties concipimus relationem, concipimus saltem in confuso aliquid quod per talem relationem referatur. Hoc supposito; sunt aliquæ voluntates procuratoris, quæ pendent

De Sacramen. Cap. VII. 151
dent essentialiter à volunta-
te mandantis, hoc est illæ
quæ à me elicerentur, ex hoc
motiuo: *quia habeo certitudi-
nem metaphysicam quòd man-
dans dedit mihi talem faculta-
tem.* Et hæ sunt essentialiter
obligatiuæ ipsius mandantis;
Sed totum hoc non possunt
habere radicaliter, & primò
per talem relationem depen-
dentia, sed per aliquod prædi-
catum absolutum ad quod cõ-
sequatur necessitas eiusmodi
dependentia; licet hoc præ-
dicatum non sit nobis notum,
vt contingit in multis alijs.
Rursus dantur aliæ volunta-
tes procuratoris, quæ sunt obli-
gatiuæ mandantis de facto,
sed non essentialiter; Non
enim pendent à notitia essen-

G 4 tialiter

tialiter vera de facultate concessa à mandante : ac proinde cōtingenter obligant mandātē si hæc præcessit. Hæ tamen ipsę habent aliquod prædicatū absolutum, per quod determinātur vt pendeant ab illa, aliquali, & incerta cognitione de voluntate mandantis.

100 His ita suppositis, dicimus voluntatem mandantis ferri confusè, & implicite in voluntarem procuratoris nō vt dependentem à voluntate ipsius mandantis, sed in illud prædicatum magis radicale, per quod aliquæ voluntates procuratoris habent eum obligare essentialiter, aliæ vero sub conditione *si mandans antecedenter per eas obligari voluerit*. Et circà primas dicit,
placeat

placet mihi Petrum consequi potentiam proximam ad elicendas tales voluntates mei essentialiter obligatiuas : Circa secundas verò dicit: si ista voluntates quomodocumque eliciantur, placet mihi ut displiceat Deo quòd ego non faciam hanc, & hanc actionem &c. Secundùm ea, quæ in libello de actibus humanis dicta sunt super obiecto voluntatis obligatoriæ. Hoc ergò volens ipse mandans, nō exercet voluntatem, quæ sit inexplicabilis obiectiuè per obiectum ab ipsa distinctum.

101 Reliquum est explicare quomodo non reflectat in se ipsam circulo vitioso voluntas procuratoris volentis operari dependenter à tali voluntate mandantis. Sed hoc iam

G s facile

facile explicatur, quia voluntas executiua procuratoris non pendet à voluntate mandantis obiectiuè, sed effectiuè. Procurator enim dum vult obligare mandantem, imperat sibi voluntatem, qua desideret quantum est ex se, vt mandans obligetur. Et hæc voluntas habet illud prædicatum absolutum quod diximus, & nullo modo respicit pro obiecto ipsam voluntatē mandantis. Sed ad illiud prædicatum absolutum sequitur essentialis dependentia à tali actu imperante, qui habeat pro motiuo ipsam voluntatem mandantis. Censemus enim omnem voluntatem imperatam esse essentialiter, imperatam, secundum principia, quæ tradidi.

De Sacramen. Cap. VII. 155
didimus in libello *de Actibus*
humanis.

102. Constat, tùm in Sacra-
mentis, tùm in alijs actibus le-
gitimis, non requiri volunta-
tem perseverantem, explicitã
& formalem: sed sufficere im-
plicitam, & virtualem; aliò-
quin sæpissimè valor esset in-
certus. Non tamen sufficit vo-
luntas quæ utcumque præcef-
ferit. Nam debet esse talis, quæ
explicitetur per verba. Verba
autè nō sunt signa voluntatis
utcūque præcedentis, sed præ-
sētis physicè vel moraliter. Itē
non sufficit talis volūtas præ-
terita, à quâ utcūque pēdeant
verba præsentia, veluti si quis
se idèò inebriet, quia expertus
est se inebrietate proferre ver-
ba consecrationis. Non tamen

G 6. pla-

placet ea ratio quòd eiusmodi
verba tūc nō sint valida, quia
non proferuntur cum delibe-
ratione humana: Nam deli-
beratio præcedens non defuit:
deliberatio autem præsens nō
est necessaria, vt patet quan-
do ea verba proferuntur à
consecrante distracto. Sed ve-
rior ratio est, quia ea verba
prolata ab ebrio neque ex
vsu, neque ex pacto huma-
no sunt signa interioris animi
aut præsentis, aut præteriti
non reuocari, licèt per acci-
dens ab eo dependeant hic, &
nunc; Verba verò requisita ad
actum legitimum debent esse
eiusmodi signa. Et tale signum
est etiam epistola, quæ pro-
indè obligat etiam si quando
ea accipientem alloquitur, vo-
luntas

luntas eam scribendi iam diu
sit transacta.

103 Non conueniunt Scho-
lastici, quid sit ea virtualis per-
seuerantia volūtatis. Nec enim
sufficit applicasse potentias
motiuas ad illam actionem.
Quandoquidem partes talis
actionis, ex g. sermonis, non
habent connexionem physsi-
cam inter se, ita ut positio vni-
us partis causet naturaliter
positionem alterius, sicut vna
pars motus deorsum causet
aliam partem motus; Ergo ta-
lis applicatio præcedens non
potest determinare potētiam
hic & nunc ad operationem
subsequentem. Sufficit ergo
illa applicatio per singulas mo-
rulas, sed non pro toto tem-
pore, & pro tota actione.

Pri.

103 Prima pars probatur, tum à priori aliòquin voluntas deberet per noua, & noua imperia uolentia nouam, & nouam actionem, assignare omnes partes proportionales temporis, & motus, quod implicat; Tum à posteriori quia uidemus nos non semper posse sistere motum nostris potētis semel imperatum. Ex quo constat, efficacitatem uoluntatis uersari in productione quorundam impulsuum, quibus productis non potest impediri tanta pars motus, quantum efficere ualet impulsus iā existens. Altera quoque pars probatur, nō enim est producibilis, aut excogitabilis vnicus impulsus talis qui determinet linguā ad tot tamque uarios

mo.

motus certis paufis admix-
xtos, quales requiruntur ex g.
ad recitandum integrum psal-
mum; & idem valet de alijs
potentijs motiuis in ordine ad
alias actiones. Ergò ad eas
peragendas requiruntur fem-
per noua, & noua imperia.

104 Solet quæri, an hæc no-
ua imperia femper fint actus,
voluntatis, an aliquando fo-
lius appetitus inferioris. Cer-
tū est, qualescumque fint, mo-
dòufficiāt physicè ad motū,
fufficere etiam moraliter ad
validitatem actuum, aliòquin
omnisferè validitas verfarotur
in incerto, vt notauimus. Cæ-
terùm existimamus, quoties
voluntas est foluta, hoc est
quoties datur fufficiens vfus
potentiæ intellectiuae volunta-

tem

tem dirigentis, toties in homine ad motus spontaneos requiri aliquem actum voluntatis; Nam potentia quæ in aliquo supposito mouentur non ab appetitu innato, sed ab elicto, debent determinari à supremo appetitu qui sit in illo supposito; huiusmodi autem supremus appetitus in homine est voluntas. Cæterum si cognitio intellectiua, adeoque potentia volitiua, sit ligata; putamus huiusmodi actiones peragi posse dependenter ab appetitu inferiori.

105 Nec obstat, eas actiones esse opera artis adeoque appetitionis practicæ directæ ab intellectu. Aliud enim est id quod requiritur ad artem, comparandam, aliud verò id
quod

De Sacramen. Cap. VII. 161
quod requiritur ad eam exe-
quendam. Ad primum neces-
sarius est intellectus tum im-
mediatè ad formanda ex indu-
ctione axiomata practica vni-
uersalia, quæ sunt principia
artis, tum mediatè ad aliqua
opera potentiæ materialium,
quæ non sunt illis poten-
tijs possibile nisi ex coniu-
ctione cum intellectu, adeo-
que in solo homine; Sicut puer
multa non potest facere nisi
directus a pedagogo. Ideò, vt
ex Auerroë aduertit contra
Auicennam S. Thomas *pri-
ma parte q. 78. art. 4. in cor-
pore*, imaginatio solius homi-
nis potest componere species
rerum diuisarum, veluti auri,
& montis; Item sola memoria
materialis hominis potest non
tantum

tantum habere subitam recollectionem, qualem habent belluæ, sed reminisci per quamdam quasi syllogisticam inquisitionem. Quorum utrumque tandem censemus provenire ex imperio voluntatis humanæ supra tales potentias. Et quidem ad acquirendam artem ea omnia videntur necessaria, ut consideranti patebit

106 At non ita eadem sunt necessaria ad usum artis acquisitæ. Ideoque, licet ars nulla à somniante acquiri possit, multæ nihilominus a somniante passim exercentur, nec non ab amente. ab ebrio, &c. Et ratio est, quia ad exercitium artis duo tantum requiruntur. Alterum est cognitio complexa earum actionum, quarum ordi-

di.

dinatum vsum exigit ars; Et hæc facile excitatur à speciebus cōplexis iā ex habitu cōparatis. Alterum est æstimationo bonitatis in eiusmodi actionibus. Et hæc pariter potest haberi sine opere intellectus; ex eò quòd aliàs iudicauerimus tales actiones vt bonas, & proinde, ex eò quòd in potentia materiali habente sympathiam cum intellectu remanserit species illius actionis vt bonæ.

107 Hæc autem doctrina suadetur non solùm exemplis allatis somniantium, amantium &c. Sed etiam belluarum, quæ stimulo doloris, & illicio voluptatis assuescunt quibusdam actionibus, quas homo non addisceret sine arte

te

te, easdem verò postea ritè ac facilè peragunt. Quid ni ergò quod faciunt belluæ antea directæ ab intellectu alterius, faciant potentiæ materiales humanæ antea directæ ab intellectu eiusdem suppositi?

108 Difficilius videtur explicare quomodo remaneat in potentijs nostris materialibus memoria illius bonitatis, vtpotè quæ sepè est tantùm bonitas honesta, ac proindè non cognoscibilis à potentia materiali. Id tamen ita evenire censemus. Talis sympathia intercedit inter appetitū superiorem, & inferiorem, ut quælibet vel lætitia, vel tristitia alterius redundet ad alterum. Ità videmus affectionem

appe-

appetitus inferioris, quæ in
natura corrupta præuenit su-
periores, efficere in hoc eius-
modi motum necessarium in-
deliberatum sibi consonum;
vt appetitus superior nonnū-
quam necessiter moraliter ad
peccandum. Pariter gaudiū,
vel mœstitia voluntatis ita
communicatur cum appetitu
materiali, vt propterea trahat
multos, effectus modò saluta-
res, modo noxios in cor-
pora. Atque vt ait S. Th. in
4. sent. dist. 15. q. 2. articulo
primo quæstiuncula p. ad 4.
*Appetitus superior natus est in-
feriorem mouere, vnde si fortis sit
impressio in superiori, erit etiã in
inferiori. Quoties ergò facimus
aliquã operationem optatam
à voluntate, & cum subse-
quenti*

quenti gaudio voluntatis, toties resultauit quædam lætitia in appetitu inferiori, adeoque remanet phantasma, & memoria illius operationis tanquam bonæ, non quidem ea bonitate, ob quam placuit voluntati, sed alia bonitate consequenti, & secundaria, quam diximus; ratione cuius eadem operatio repræsentatur vt expetibilis appetitui sensitiuo.

